

Dansk Selskab for Folkesundhed

Den Nationale Folkesundhedskonference 2026

Abstractssamling

Session B Sundhedsindsatser for børn og unge

Moderator
Kasper Olesen

B	Sundhedsindsatser for børn og unge	2
B.1	Indsatser til sygeplejerskers opsporing af psykosociale udfordringer hos børn og unge i en børneafdeling: en realistisk evaluering	2
B.2	Reducing Salt Intake through EU Sustainable Public Procurement in Daycare Meals in Copenhagen	3
B.3	Hvad motiverer unge brugere af tobaks- og nikotinprodukter til at stoppe og til at benytte stoptilbud?	4
B.4	Fostering Community Ownership in Child Health Community Interventions	5

B: Skole og sundhed

Moderator: Kasper Olesen

B.1 Indsatser til sygeplejerskers opsporing af psykosociale udfordringer hos børn og unge i en børneafdeling: en realistisk evaluering

E. M. Andrés ^{1,2}, C. Overgaard ¹, L. G. Larsen ³, L. L. H. Thomsen ¹

¹. Sygeplejerskeuddannelsen, Professionshøjskolen Absalon ². Enhedens for Sundhedsfremme, Syddansk Universitet ³. Midt- og Vestsjællands Hospital, Børneafdelingen, Slagelse Sygehus

Primært budskab

Indsatser udviklet gennem samskabelse styrker og forbedrer børnesygeplejerskers viden, engagement og samspil om aktiv opsporing af børn med psykosociale udfordringer.

Implikationer for praksis

Casearbejde i tegn på psykosociale udfordringer er fast punkt på personalemøderne. Et refleksionsredskab styrker sygeplejerskers opsporing og faciliterer dokumentation via digitale smartfraser.

Baggrund

Mistrivsel blandt børn og unge er stigende nationalt og internationalt. Grænsen mellem mistrivsel og sygdom er ofte uklar, og børnesygeplejerskers vurdering af psykosociale behov hæmmes af utilstrækkelige redskaber samt begrænsede kompetencer. Studiet undersøger, hvordan indsatser kan styrke sygeplejerskers opsporing af børn og unges psykosociale udfordringer.

Metode

Studiet har et partcipatorisk design inspireret af aktionsforskning med fokus på samskabelse mellem sygeplejersker og forskere. Det er gennemført på tre afsnit i en Børneafdeling. Implementeringen evalueres via Pawson og Tilley's realistiske evaluering med løbende udvikling af programteori om sammenhænge mellem kontekst, mekanismer og outcomes. Realistiske interviews med ambulatoriets børnesygeplejersker er analyseret med afsæt i Wiltshire og Ronkainens tematiske, realistiske tilgang med fokus på generative mekanismer. Analyser fra de øvrige afsnit er under udarbejdelse.

Resultater

I ambulatoriet udvikler sygeplejersker en indsats med case-baseret undervisning i tegn på mistrivsel. Det, der muliggør opsporing, er, at case arbejdet skaber et fælles læringsrum, der understøtter forskellige fortolkninger og handlemåder. Dette fremmer kollegial sparring om usikkerhed knyttet til observationer samt håndtering af berøringsangst. Implementeringen af et refleksionsredskab med fokus på tegn på mistrivsel skærper opsporingen via et fælles fagligt sprog, der også kvalificerer den skriftlige kommunikation. Samtidig udgør biomedicinske prioriteringer og tidsmæssige rammer organisatoriske vilkår, der begrænser sygeplejerskernes muligheder for opsporing.

Konklusion

Case-undervisning, der formidler viden om mistrivsel, skaber et læringsrum, der fungerer gennem sygeplejerskernes sociale samspil og fælles refleksioner. Det styrker den kollegiale sparring, der motiverer sygeplejerskers dialog med børn og forældre om psykosociale udfordringer.

B.2 Reducing Salt Intake through EU Sustainable Public Procurement in Daycare Meals in Copenhagen

KS Bjørnsbo¹, AB Hegner², IB Jacobsen², U Toft¹

¹ Steno Diabetes Center Copenhagen

² Municipality of Copenhagen, The Children and Youth Administration - Strategic Procurement and Food

Primært budskab

Reducing salt intake in early childhood helps prevent CVD and shapes lifelong habits. This project shows how municipalities, daycares and breadproducers can collaborate on food reformulation.

Implikationer for praksis

EU procurement criteria may enable municipalities to improve the food environment for children and drive healthier food markets through public procurement and meals.

Baggrund

Excessive salt intake increases blood pressure and is a major risk factor for cardiovascular disease (CVD) - the leading cause of death in Europe. Salt consumption in Denmark remains above recommended levels, and early-life exposure shapes lifelong preferences for salty diets. Reducing salt intake in childhood is therefore critical for preventing CVD and improving long-term population health.

The European Commission Joint Research Centres criteria for Sustainable Public Procurement (SPP) identify salt reduction as a priority and emphasize early childhood settings where strict limits on salt intake and foods such as bread can have the greatest health impact.

Metode

To implement these criteria, the Municipality of Copenhagen has initiated a salt project within the JointAction-NCD EU-funded project. The aim is to develop and test low-salt bread for children and use procurement as a lever to reduce salt intake in the public meal. The project also establishes an evidence base for future salt criteria in tenders, guidelines and municipality strategies.

As a first step, bread producers develop low-salt bread which is tested in a pilot study, in 2026, in nurseries and daycare institutions, focusing on rye bread as a key source of salt in children's diet. In collaboration with four bread producers, Steno Diabetes Center and public kitchens rye bread is developed to meet SPP thresholds (≤ 0.3 g salt/100 g for children < 3 years). The pilot is conducted in four nursery - and daycare institutions (300 children aged 0-6 years).

Resultater

Presently, baseline ryebread intake is measured at institution and individual level. Quality of salt-reduced bread will be evaluated, and potential health impact of salt changes will be estimated. Results and learnings will be integrated into future procurement criteria and municipal strategies.

Konklusion

EU procurement criteria may enable municipalities to improve the food environment for children and drive healthier food markets through public meals. This project in practice on salt reduced bread for daycare institutions will inform how municipalities, institutions and producers can work together on reformulation of foods.

B.3 Hvad motiverer unge brugere af tobaks- og nikotinprodukter til at stoppe og til at benytte stoptilbud?

S M Jørgensen^{1,2}, C Pisinger^{1,2}, J K Lorenzen¹, S B Oksholm^{1,2}

1 Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse, Sektion for sundhedsfremme og forebyggelse, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital

2 Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, København, Danmark

Primært budskab

Unge motiveres til stop, når omkostningerne opleves høje, og omgangskredsen er brugerfri, samt til at deltage i stoptilbud, der er lette at tilgå, har klare fordele og et støttende rådgivningsmiljø.

Implikationer for praksis

Danske kommuner har efterspurgt viden til at støtte unges stop. Studiets fund kan medtænkes og anvendes til at styrke tobaks- og nikotinförebyggelse og udvikle målrettede ungetilbud.

Baggrund

Brug af tobaks- og nikotinprodukter er forbundet med betydelige risici. På trods heraf anvender knap 1/3 af danske unge mindst ét produkt. En stor andel ønsker at stoppe, og mange angiver, at de tidligere har forsøgt uden held - ofte uden at modtage støtte. Formålet med dette studie var at opnå indsigt i de faktorer, der fremmer unges motivation for ryge- og/eller nikotinstop og for at benytte stoptilbud.

Metode

Dette kvalitative studie gennemførte seks fokusgruppeinterviews med 24 unge brugere eller tidligere brugere af tobaks- og/eller nikotinprodukter fra seks sjællandske kommuner. Fire interviews inkluderede unge med erfaring med stoptilbud. Rekrutteringen foregik via en stop-rådgiver og ved sneboldsampling via kontakter i forskergruppen. Interviewene blev lydoptaget, transskriberet og pseudonymiseret samt analyseret med udgangspunkt i tematisk netværksanalyse.

Resultater

Studiet er endnu ikke publiceret, hvorfor resultaterne er foreløbige.

Studiet identificerede to globale temaer. "Faktorer, der fremmer motivationen for at stoppe" omfattede: 1. Økonomisk byrde ved brug, 2. Helbredssekvenser ved brug, 3. Bekymringer relateret til selvpåværelse som bruger og 4. En brugerfri omgangskreds. "Faktorer, der fremmer motivationen for at anvende stoptilbud" omfattede: 1. Markedsføring af stoptilbud som "for godt til at afslå", 2. Let tilgængelighed til stoptilbud og 3. Støttende rådgivningsmiljø.

Konklusion

Unge motiveres af at opleve høje omkostninger ved brug og af at indgå i en omgangskreds, hvor brug ikke er normen. Motivationen for at deltage i stoptilbud styrkes, når de markedsføres med fokus på, hvad unge oplever at få ud af at stoppe, frem for hvad de oplever at miste. Ligeledes blev det fremhævet, at tilgængeligheden bør være let, gratis og i skole- eller arbejdstiden. Derudover var det centralt, at rådgivningsmiljøet opleves som støttende. Herunder blev der eksempelvis nævnt gruppebaseret rådgivning og en ikke-fordømmende tilgang.

Kommuner har tidligere efterspurgt viden om, hvordan unge bedst kan støttes til at blive tobaks- og nikotinfrie. Studiets fund kan inddrages som svar på efterspørgslen til at udvikle ungetilbud, der er specifikt tilpasset viden om unges behov.

B.4 Fostering Community Ownership in Child Health Community Interventions

L.L.H. Thomsen, M.S. Frederiksen, C. G. Andersen, C. Overgaard

Department of Public Health, University of Southern Denmark, Esbjerg

Primært budskab

Deep co-creation and capacity building involving meaningful involvement, strong networks, and alignment between leadership and practice are key to creating ownership and lasting impact.

Implikationer for praksis

Successful interventions require space for actors to adapt and integrate initiatives into daily routines. Early co-creation, active management engagement, and network development can improve ownership. Strengthening cross-level synergies and

Baggrund

Community ownership is vital for ethical, effective, and sustainable community health initiatives. It involves agency and capacity for action and is shaped by social cohesion, trust, shared values, belonging, and collective efficacy. This study examined strategies used in a community health promotion intervention across three municipalities to foster ownership and explored the social processes and contextual factors influencing it.

Metode

Data were collected through semi-structured interviews with intervention participants and direct observations of meetings and activities during implementation. Analysis followed Fryer's critical realist thematic approach.

Resultater

Initial top-down policy adoption created both preventive and promotive psychological ownership among key actors, depending on alignment with existing agendas. Greater involvement through co-creation and capacity building—facilitated by health brokers—strengthened promotive psychological and collective ownership and supported integration of intervention goals into daily practice. Kindergartens showed the highest ownership, while primary schools experienced challenges due to limited early involvement. Leisure clubs had generally lower ownership because of minimal engagement. Contextual factors such as existing networks, management involvement, and alignment across policy, management, and practice levels influenced ownership.

Konklusion

Ownership requires more than top-down adoption. Deep engagement through co-creation and capacity building strengthens psychological and collective ownership and embeds interventions in everyday routines. The health broker role and its organizational positioning was key in building capacity and fostering networks. Contextual conditions, cross-level synergies and network structures, significantly shaped how ownership developed and spread.

Dansk Selskab for Folkesundhed

Selskabets kerne er engagerede
og aktive medlemmer!

Er du ikke medlem endnu?

www.dsff.dk